

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/229/2018
Identifikačné číslo spisu:	1112241808
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1112241808.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Fond na podporu vzdelávania, so sídlom Panenská č. 29, 811 03 Bratislava, IČO: 47 245 531, zastúpeného GARAJ & Partners s. r. o., so sídlom Jozefská č. 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 951 125, proti žalovanému X.. S. N., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom V. Č.. XXX, XXX XX J., o zaplatenie 5.660,45 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 36C/200/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. februára 2018 č. k. 1Co/498/2016-820, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. februára 2018 č. k. 1Co/498/2016-820 vo výroku, ktorým Okresný súd Košice II žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, z r u š u j e a v tomto rozsahu vec Krajskému súdu Košice v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 06. februára 2015 č. k. 36C/200/2013-486 (v poradí prvým) žalobu zamietol (I. výrok) a na rozhodnutie o trovách konania si vymienil 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (II. výrok).

2.1. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením zo dňa 14. januára 2016 sp. zn. 1Co/298/2015 (v poradí prvým) zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (prvý výrok).

3.1. Okresný súd Košice II (v poradí druhým) rozsudkom z 28. júna 2016 č. k. 36C/200/2013-617 zamietol žalobu žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 5.660,45 eur s príslušenstvom (prvý výrok) a vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

3.2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca je právnym nástupcom pôvodného žalobcu - Pôžičkový fond pre začínajúcich pedagógov, zriadeného zák. č. 471/2002 Z. z. o Pôžičkovom fonde pre začínajúcich pedagógov, ktorý bol v priebehu sporu zrušený zákonom č. 396/2012 Z. z. o Fonde na podporu vzdelávania. Poukázal na tvrdenie žalobcu, že sa od žalovaného domáha vydania bezdôvodného obohatenia vzniknutého prijatím plnenia v období rokov 2008 až 2010 z

neplatne uzatvorených dohôd o vykonaní práce, ktoré žalovaný uzatvoril s jeho právnym predchodcom v čase, keď bol členom rady žalobcu (jeho právneho predchodcu). Žalovaný ako člen rady Fondu nebol oprávnený prijať odmenu za výkon činnosti, lebo v zmysle § 3 ods. 9 zákona č. 471/2002 Z. z. o Pôžičkovom fonde pre začínajúcich pedagógov sú členstvo a funkcie v rade Fondu čestné. Člen rady Fondu nemohol byť zamestnancom Fondu, preto sú uzavreté dohody o vykonaní práce absolútne neplatné s ohľadom na § 5 ods. 4 zákona č. 471/2002 Z. z.. Pripomenul obranu žalovaného, že plnenia od žalobcu prijal na základe dohôd o vykonaní práce, ktorých predmetom bola činnosť presahujúca rámec jeho členstva a funkcie v rade Fondu a vzniesol námietku premlčania z dôvodu uplynutia dvojročnej premlčacej doby.

3.3. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania listinnými dôkazmi predloženými sporovými stranami, najmä dohodami o vykonaní práce, účtovnou evidenciou žalobcu a výpismi z jeho účtu, Štatútom Pôžičkového fondu pre začínajúcich pedagógov, Rokovacím poriadkom Rady Pôžičkového fondu pre začínajúcich pedagógov, ako i výsluchom sporových strán a svedkov K. S. J., K. I. O. X.. E. U., po právnom posúdení sporu podľa § 451 ods. 1 a 2 a § 456 Občianskeho zákonníka, § 5 ods. 4 zákona č. 471/2002 Z. z. o Pôžičkovom fonde pre začínajúcich (ďalej aj „zák. č. 471/2002 Z. z.“ alebo „zákon o PFZP“), § 17 ods. 3 a § 226 ods. 1 a 2 Zákonníka práce dospel k záveru, že žalovaný so žalobcom (jeho právnym predchodcom) uzavrel dohody o vykonaní práce platne. Dôvodil, že prípadnú neplatnosť týchto právnych úkonov nie je možné odvodzovať ani z ust. § 5 ods. 4 zákona č. 471/2002 Z. z., nakoľko dohody boli uzatvorené podľa § 226 Zákonníka práce, systematicky zaradeného do IX. časti Zákonníka práce, upravujúcej dohody o prácach mimo pracovného pomeru; žalovaný sa podľa týchto dohôd zamestnancom žalobcu nestal. Z uvedeného usúdil, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne neobohatil, pretože k plneniu zo strany žalobcu v prospech žalovaného nedošlo na základe neplatných právnych úkonov. Dodal, že ani prípadná neplatnosť sporných dohôd o vykonaní práce by nemohla byť žalovanému na škodu v zmysle § 17 ods. 3 Zákonníka práce. Žalobca nepreukázal, že by žalovaný prijal plnenie bez vykonania dohodnutých prác, keďže výpoveď svedka X.. E. U. takúto možnosť vylúčila a svedkovia K. S. J. O. K. I. uviedli, že o činnosti žalovaného pre žalobcu nemali žiadnu vedomosť.

3.4. Námietku premlčania vznesenú žalovaným okresný súd posúdil podľa § 100 ods. 1 a § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uzavrel, že nárok žalobcu je v časti premlčaný, okrem nároku na zaplatenie istiny 107,- eur, t. j. nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia v súvislosti s vyplatením odmeny uhradenej 15.12.2010 podľa dohody o vykonaní práce zo dňa 13.12.2010. Všetky ostatné nároky na vrátenie odmien, vyplatených žalobcovi naposledy dňa 08.10.2010, sa premlčali v subjektívnej dvojročnej lehote najneskôr uplynutím dňa 08.10.2012. Žaloba bola podaná na súd dňa 13.12.2012, teda oneskorene. Za začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby považoval deň, kedy boli peniaze zo strany žalobcu žalovanému uhradené preto, že žalobca mal už v tomto čase jednoznačne vedomosť komu a z akého dôvodu finančné prostriedky uhrádza.

3.5. Výrok o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil aplikáciou § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, účinného v čase jeho rozhodovania (ďalej len „OSP“) s poukazom na skutočnosť, že ide o zložitejší spor.

4.1. Krajský súd v Košiciach (v poradí druhým) rozsudkom zo dňa 21. februára 2018 sp. zn. 1Co/498/2016 rozhodol tak, že zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie istiny 107,- eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania z istiny od 15. októbra 2012 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (prvý výrok) a rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti potvrdil (druhý výrok).

4.2. Odvolací súd sa v súlade so zásadou hospodárnosti konania vyplývajúcou z článku 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) prednostne zaoberal správnosťou posúdenia premlčania práva žalobcu (por. m. m. napr. R 2/83) a dospel k záveru, že súd prvej inštancie námietku premlčania uplatnenú žalovaným posúdil v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou súdov, nadväzujúcou na stanovisko publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 29/1983, aplikovateľné i v súčasnosti. V ňom bol formulovaný právny názor, podľa ktorého ak sa dovoľá účastník občianskeho súdneho konania premlčania, nemôže súd premlčané právo (nárok) priznať. Následkom dôvodne vznesenej námietky premlčania je zamietnutie žaloby bez ďalšieho. Odvolací súd bol v prejednávanej spore názoru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a dospel k správne právnemu záveru o premlčaní nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, okrem nároku na zaplatenie

107,- eur s príslušenstvom, t. j. nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia v súvislosti s vyplatením odmeny uhradenej dňa 15.12.2010 podľa dohody o vykonaní práce zo dňa 13.12.2010. Za správny označil záver súdu prvej inštancie, že súdna vynútitelnosť práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia (v časti presahujúcej istinu 107,- eur s príslušenstvom) bola odvrátená dôvodnou námietkou premlčania. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej v tejto časti. K zmene skutkového ani právneho stavu počas odvolacieho konania nedošlo, preto odvolací súd na skutkové zistenia a právne normy, ktoré použil súd prvej inštancie poukázal a v celom rozsahu sa s nimi stotožnil v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP.

4.3. Uviedol, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Súdna prax je dlhodobo ustálená v závere, že oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia. To, kedy oprávnený získal informácie o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (napríklad o tom, ako možno právne kvalifikovať jeho nárok) nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantné. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/67/2011 konštatoval, že v prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr, pričom „to, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. To znamená, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie“. K obdobným právnym záverom dospel najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/121/2009, v ktorom uviedol, že pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal, je vždy rozhodujúce zistenie „skutkového stavu“ a napokon i v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/169/2017. Na podklade uvedeného odvolací súd konštatoval nedôvodnosť odvolania žalobcu, ak vychádza z názoru, že súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonaním navrhnutých dôkazov, potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaným úspešne vznesenú námietku premlčania súd prvej inštancie posúdil podľa odvolacieho súdu v súlade s dlhodobo ustálenou judikatúrou, na ktorú odvolací poukázal. Na správnosti tohto záveru podľa odvolacieho súdu nemôže nič zmeniť odvolacia námietka žalobcu, že v spore nebolo preukázané, že v okamihu vyplatenia odmien žalovanému reálne na strane žalobcu existovala vedomosť o neplatnosti dohôd o vykonaní práce ani námietka, že súd prvej inštancie v tomto smere nevzal do úvahy svedeckú výpoveď svedka X.. E. U. (riaditeľa právneho predchodcu žalobcu v čase vyplácania odmien žalovanému), ktorý výslovne potvrdil, že dohody považoval za platné a o možnosti založiť na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie v čase ich vyplácania nevedel. Pri posudzovaní začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby nie je relevantné, kedy žalobca získal informácie o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (teda o tom, ako možno právne kvalifikovať jeho nárok a že označené dohody o vykonaní práce sú absolútne neplatné pre ich rozpor so zákonom).

4.4. Ani odvoláciu námietku žalobcu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tejto časti nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné uznať za dôvodnú. Odvolací súd uviedol, po preskúmaní súdneho spisu a odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí žaloby v časti presahujúcej istinu 107,- eur s príslušenstvom pre premlčanie, že súd prvej inštancie v písomnom vyhotovení tejto časti rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody svojho rozhodnutia. Rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Poukazom na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 188/06, sp. zn. IV. ÚS 252/04, sp. zn. I. ÚS 50/04, sp. zn. I. ÚS 97/97, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. II. ÚS 251/03) považoval odvolací súd za nutné uzavrieť, že žalobcom uvádzané odvolacie dôvody nie sú dané, ak smerujú proti

rozhodnutiu súdu o zamietnutí žaloby v časti presahujúcej istinu 107,- eur s príslušenstvom pre stratu jeho súdnej vynútiteľnosti z dôvodu žalovaným úspešne vznesenej námietky premĺčania. Vzhľadom na správnosť tohto záveru a stratu súdnej vynútiteľnosti práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia v tejto časti ani ostatné odvolacie námietky žalobcu vecnú správnosť tejto časti napadnutého rozsudku nemôžu ovplyvniť. Odvolací súd preto odvolaním napadnutý rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v časti presahujúcej istinu 107,- eur s príslušenstvom potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

4.5. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcu vo vzťahu k výroku o zamietnutí žaloby v časti zaplattenia istiny 107,- eur s príslušenstvom je dôvodné. Konštatoval, že okresný súd vec znova neúplne, a preto nesprávne právne posúdil a rozsudok nedostatočne odôvodnil napriek poukazu na právny názor a pokyny odvolacieho súdu, vyslovené v uznesení zo dňa 14. januára 2016 č. k. 1Co/298/2015-581. Okresný súd rozsudok v tejto časti v podstate odôvodnil identickou argumentáciou, akú použil vo svojom predchádzajúcom zrušenom rozsudku a žalobu totožne ako vo svojom predchádzajúcom rozsudku zamietol len s paušálnym záverom o neexistencii práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že žalovaný so žalobcom (jeho právnym predchodcom) uzavrel dohody o vykonaní práce platne, pričom prípadnú neplatnosť týchto právnych úkonov nie je možné odvodzovať ani ustanovením § 5 ods. 4 zákona č. 471/2002 Z. z., pretože ak dohody boli uzatvorené podľa ustanovenia § 226 Zákonníka práce, systematicky zaradeného do IX. časti Zákonníka práce, žalovaný sa podľa týchto dohôd zamestnancom žalobcu nestal. Ani prípadná neplatnosť sporných dohôd o vykonaní práce by nemohla byť žalovanému na škodu v zmysle § 17 ods. 3 Zákonníka práce. Tento záver označil odvolací súd za predčasný, a preto opäť nesprávny. Žalobca pritom na podporu svojej argumentácie, (o.i.) že pre absolútnu neplatnosť dohôd o vykonaní práce nevznikol medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným pracovnoprávny vzťah a že z tohto dôvodu nemožno nároky vyplývajúce z neplatného právneho úkonu posudzovať podľa Zákonníka práce predložil viaceré rozhodnutia krajských súdov i Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Bez povšimnutia ponechal (o.i.) právny záver vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. júla 2014 č. k. 5Co/409/2014-320, ktorý za nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie označil aplikáciu § 17 ods. 3 Zákonníka práce a v tejto súvislosti uviedol, „že medzi účastníkmi pracovnoprávny vzťah nevznikol, a preto nebol žiadny dôvod aplikovať na ich nároky ustanovenia Zákonníka práce, vrátane § 17 ods. 3“.

4.6. Odvolací súd potom v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby v časti o zaplattenie istiny 107,- eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania z istiny od 15. októbra 2012 do zaplattenia a vo výroku o trovách konania a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

5.1. Proti druhému výroku rozsudku odvolacieho súdu o potvrdení rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie navrhnuť, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne zmenil a žalovanému uložil povinnosť zaplattenia uplatneného nároku a povinnosť nahradiť žalobcovi trovy prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania.

5.2. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

5.3. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ v dovolaní uviedol, že rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý mal za následok porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces a bol porušený aj princíp právnej istoty. Poukázal na nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Za vadu konania označil to, že odvolací súd prejudiciálne neposúdil a neodôvodnil neplatnosť dohôd o vykonaní práce, hoci sa stotožnil so skutkovým záverom okresného súdu, ktorý dohody vyhodnotil ako platné. Krajský súd poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie o premĺčaní podstatnej časti žalovaného nároku napriek tomu, že toto odôvodnenie súd prvej inštancie uviedol ako ďalšiu alternatívu. Okresný ani krajský súd žiadnym spôsobom neodôvodnili zamietnutie časti žaloby o zaplattenie 25,09 eur s príslušenstvom z titulu dane odvedenej žalobcom za žalovaného z dohody o vykonaní práce zo dňa 13.12.2010. Namietol rozpor s ustanovením § 390 CSP, lebo rozsudok súdu prvej inštancie nemal byť zrušený ani v časti a odvolací súd bol povinný meritórne rozhodnúť o celom nároku.

5.4. Dovolateľ v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom vyplývajúcim z ustanovenia § 421 ods. 1

písm. a/ CSP uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci, nakoľko záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Za právnu otázku zásadného právneho významu označil plynutie subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo z titulu neplatných dohôd o vykonaní práce, o ktorom sa žalobca resp. jeho právny predchodca dozvedel až po vykonaní kontroly hospodárenia v PFZP. Odvolací súd mal vziať do úvahy tú skutkovú okolnosť, že v posudzovanom subjekte nefungoval kontrolný mechanizmus, v dôsledku ktorého nebolo subjektívne možné odhaliť existenciu bezdôvodného obohatenia. Za začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nemožno považovať deň, v ktorý boli finančné prostriedky žalobcom žalovanému uhradené. Pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci subjektívny moment, v ktorom sa oprávnený dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia; právnická osoba nadobúda vedomosť prostredníctvom svojho štatutára. V rozhodnom čase bol štatutárom PFZP X.. Ľ. U., ktorý na pojednávaní v skutkovo a právne totožnej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava IV sp. zn. 4C/270/2013 uviedol, že o neplatnosti dohôd vedomosť nemal. Svoje tvrdenia dovolateľ podporil poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR zo dňa 21. decembra 1978 sp. zn. Cpj 37/78 (R 1/1979) a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 09. júna 2004 sp. zn. 26Cdo/1161/2003.

6. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) aj dôvodné. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamená len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

8. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

10. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový

stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01.07.2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

11.1. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí nespĺňa a možno ho považovať za zjavne arbitrárny (svojvoľný). Kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia určuje § 220 ods. 2 CSP a odvolacieho rozhodnutia § 393 ods. 2 CSP. Ak odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie, zákon mu umožňuje obmedziť sa na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 382 ods. 2 CSP).

11.2. Odvolací súd sa s odkazom na zásadu hospodárnosti konania prednostne zaoberal správnosťou posúdenia premlčania žalobcovho práva (R 2/83) a stotožnil sa (v bode 15 rozsudku) s právnym záverom súdu prvej inštancie o premlčaní nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, okrem vydania sumy 107,- eur s príslušenstvom, v dôsledku jeho uplatnenia po uplynutí premlčacej doby určenej v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie však, ako správne poukázal dovolateľ, žalobu zamietol pre to, že k plneniu žalobcom pre žalovaného došlo na základe platných právnych úkonov (dohôd o vykonaní práce) a žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne neobohatil. Okresný súd následne konštatoval, že: „Ani pokiaľ by boli žalobcom uplatnené nároky oprávnené, tak by súd s ohľadom na vznesenú námietku premlčania mohol žalobcovi priznať iba nárok na zaplatenie 107,- eur, t. j. na vydanie bezdôvodného obohatenia v súvislosti s vyplatením odmeny uhradenej dňa 15.12.2010..... Ostatné nároky žalobcu sa premlčali v subjektívnej 2 ročnej lehote podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka...“. Odvolací súd teda rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti potvrdil z dôvodu premlčania práva na vydanie bezdôvodného obohatenia (vzniknutého prijatím plnenia z neplatného právneho úkonu), no v dôvodoch dovolaním napadnutého rozsudku sa nijako nevysporiadal so skutkovým a právnym záverom okresného súdu, že bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného nevzniklo, lebo dohody o vykonaní práce (tvoriace právny základ pre vyplatenie odmien) uzatvorené medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným postupne v čase od 14.12.2009 do 13.12.2010 sú platnými právnymi úkonmi. Ak mal odvolací súd za to, že ide o neplatné právne úkony a (premlčané) bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vzniklo, namiesto by bol jeho postup podľa § 382, § 385 a § 388 CSP.

12. Predmetom konania uplatneným žalobou bolo o. i. zaplatenie čiastky 132,09 eur, ktorá bola dohodnutá ako odmena v dohode o vykonaní práce zo dňa 13.12.2010. Odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby v časti istiny 107,- eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania z istiny od 15.10.2012 do zaplatenia a v tomto rozsahu vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (teda aj zaplatenia 25,09 eur zo sumy 132,09 eur) rozsudok okresného súdu potvrdil. Z dôvodov rozsudku odvolacieho súdu nie je zistiteľný nijaký dôvod, pre ktorý bolo zamietnutie žaloby o túto sumu (predstavujúcu daň z príjmu odvedenú právnym predchodcom žalobcu z dohodnutej odmeny žalovaného) dôvodným, čo robí jeho rozsudok v tejto časti nepreskúmateľným, najmä ak súd prvej inštancie iba poznamenal, že mal preukázané vyplatenie čiastky 4.585,- eur žalobcom žalovanému, od ktorého požadoval zaplatenie 5.660,45 eur.

13. K tvrdeniu dovolateľa o rozpore procesného postupu odvolacieho súdu s ustanovením § 390 CSP dovolací súd iba stručne uvádza, že dovolateľ dovolaním aj podľa jeho obsahu napadol iba potvrdzujúci druhý výrok rozsudku odvolacieho súdu.

14. Keďže dovolací súd dospel k záveru o prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP v prejednávacom spore, prípustnosťou dovolania uplatneného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa už z hľadiska efektívnosti a hospodárnosti konania bližšie nezaoberal.

14.1. I napriek tomu považuje dovolací súd za potrebné záverom uviesť (aplikujúc článok 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku), že odvolací súd bude v ďalšom konaní venovať náležitú pozornosť riadnemu a zákonnému odôvodneniu svojho rozhodnutia tak, aby bol z neho zrejmý jednoznačný skutkový aj právny záver o (ne)platnosti posudzovaných dohôd o vykonaní práce, ktorý bude rozhodujúci pre správne určenie počiatku a prípadného uplynutia premľacej doby. Dovolací súd poukazuje na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uvedené v Zhodnotení občianskoprávneho kolégia z 21.12.1978, sp. zn. Cpj 37/78, R 1/1979, ktorý k problematike plynutia subjektívnej premľacej doby v zmysle § 107 ods. 1 OZ uviedol, že pokiaľ ide o bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatnej zmluvy, správne postupujú súdy vtedy, ak za začiatok jej behu považujú deň, keď účastník zistil neplatnosť zmluvy (napr. keď revízne orgány vytkli organizácii neplatnosť uzavretej zmluvy).

15. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

16. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok